

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς **1**
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων
ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ **2**
τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ **3**
χαρακτήρ⁶ τῆς ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ
ρήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν⁸
ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς
μεγαλowsύνης⁹ ἐν ὑψηλοῖς,¹⁰ τοσοῦτ'¹¹ κρείττων¹² γενόμενος τῶν **4**
ἀγγέλων, ὅσα διαφορώτερον¹³ παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν¹⁴
ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ **5**
σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ¹⁵ τὸν **6**
πρωτότοκον¹⁶ εἰς τὴν οἰκουμένην¹⁷ λέγει, Καὶ προσκυνησάτωσαν
αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, **7**
Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς¹⁸
αὐτοῦ πυρὸς φλόγα: ¹⁹πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς **8**

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τος, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οὔ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ μεγαλowsύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ διάφορος, various, different. ¹⁴ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁶ πρωτότοκος, first-born. ¹⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁸ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹⁹ φλόξ, φλογός, ἡ, flame.

τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος¹ εὐθύτητος² ἢ ῥάβδος¹ τῆς
 βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·³ 9
 διὰ τοῦτο ἔχρισέν⁴ σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον⁵ ἀγαλλιάσεως⁶
 παρὰ τοὺς μετόχους⁷ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν 10
 ἐθεμελίωσας,⁸ καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ 11
 ἀπολούνται, σὺ δὲ διαμένεις·⁹ καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον
 παλαιωθήσονται,¹⁰ καὶ ὥσει¹¹ περιβόλαιον¹² ἐλίξεις¹³ αὐτούς, καὶ 12
 ἀλλαγῇσονται·¹⁴ σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ
 ἐκλείψουσιν.¹⁵ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε, Κάθου 13
 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον¹⁶ τῶν
 ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ¹⁷ πνεύματα, εἰς 14
 διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν¹⁸
 σωτηρίαν;

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως¹⁹ ἡμᾶς προσέχειν²⁰ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, 2
 μήποτε παραρρῶμεν.²¹ Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος 2
 ἐγένετο βέβαιος,²² καὶ πᾶσα παράβασις²³ καὶ παρακοή²⁴ ἔλαβεν
 ἔνδικον²⁵ μισθαποδοσίαν,²⁶ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα²⁷ τηλικαύτης 3

¹ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ² εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ³ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁴ χρίω, ανoint. ⁵ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ⁶ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ⁷ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ⁸ θεμελιόω, lay a foundation, found. ⁹ διαμένω, remain, continue. ¹⁰ παλαιόω, make or become old, obsolete. ¹¹ ὥσει, like, about. ¹² περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹³ ἐλίσσω, roll up, coil. ¹⁴ ἀλλάσσω, change, alter. ¹⁵ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁶ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁷ λειτουργικός, engaged in special service. ¹⁸ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁹ περισσώς, abundantly, exceedingly. ²⁰ προσέχω, take head of, attend to. ²¹ παραρρέω, be washed away, drift away. ²² βέβαιος, firm, secure. ²³ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ²⁴ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ²⁵ ἔνδικος, righteous, just. ²⁶ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁷ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁸ τηλικούτος, so great, so large.

ἀμελήσαντες¹ σωτηρίας; Ὅτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ
 τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,² 4
 συνεπιμαρτυροῦντος³ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν,⁴ καὶ
 ποικίλαις⁵ δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς,⁶ κατὰ τὴν
 αὐτοῦ θέλησιν.⁷

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην⁸ τὴν μέλλουσαν, περὶ 5
 ἧς λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο⁹ δὲ πού¹⁰ τις λέγων, Τί ἐστίν 6
 ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη¹¹ αὐτοῦ; Ὁ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι
 ἐπισκέπη¹² αὐτόν; Ἠλάττωσας¹³ αὐτὸν βραχύ¹⁴ τι παρ' 7
 ἀγγέλους: δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας¹⁵ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας 8
 ὑποκάτω¹⁶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ
 πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.¹⁷ Νῦν δὲ οὐπω¹⁸
 ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ¹⁴ τι παρ' 9
 ἀγγέλους ἡλαττωμένον¹³ βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹⁹ τοῦ
 θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον,¹⁵ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ
 παντὸς γεύσεται²⁰ θανάτου. Ἐπρεπεν²¹ γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ 10
 πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα,
 τὸν ἀρχηγὸν²² τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων¹⁹ τελειῶσαι.²³ 11

¹ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ² βεβαιόω, confirm, secure. ³ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ⁴ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁵ ποικίλος, varied, manifold. ⁶ μερισμός, οὐ, ὅ, division, distribution. ⁷ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ⁸ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁰ πού, somewhere, about. ¹¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹² ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹³ ἐλαττώω, make lower, decrease. ¹⁴ βραχύς, short, little. ¹⁵ στεφανόω, crown, reward. ¹⁶ ὑποκάτω, under, below. ¹⁷ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹⁸ οὐπω, not yet. ¹⁹ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ²⁰ γεύομαι, taste, experience. ²¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ²² ἀρχηγός, οὐ, ὅ, founder, leader. ²³ τελειόω, fill, fulfill.

Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν
 αἰτίαν¹ οὐκ ἐπαισχύνεται² ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 12
 Ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας
 ὑμνήσω³ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιηθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ 13
 πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ 14
 παιδία κεκοινωνήκεν⁴ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς
 παραπλησίως⁵ μετέσχεν⁶ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου
 καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος⁷ ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν
 διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ⁸ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ 15
 παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι⁹ ἦσαν δουλείας.¹⁰ Οὐ γὰρ δήπου¹¹ ἀγγέλων 16
 ἐπιλαμβάνεται,¹² ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται.¹² 17
 Ὅθεν¹³ ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,¹⁴ ἵνα
 ἐλεήμων¹⁵ γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ
 ἰλάσκεσθαι¹⁶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς 18
 πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.¹⁷

Ὅθεν,¹³ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹⁸ ἐπουρανίου¹⁹ μέτοχοι,²⁰ 3
 κατανοήσατε²¹ τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας²²
 ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὥς καὶ 2

¹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ² ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ³ ὑμνέω, sing to, praise. ⁴ κοινωνέω, have a share of, share. ⁵ παραπλησίως, similarly, likewise. ⁶ μετέχω, partake of, share in. ⁷ κράτος, οὐς, τό, power, dominion. ⁸ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⁹ ἔνοχος, involved in, liable. ¹⁰ δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ¹¹ δήπου, of course, surely. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ ὅθεν, from where, from which. ¹⁴ ὁμοιώω, make like, liken. ¹⁵ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹⁶ ἰλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁷ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁸ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ¹⁹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁰ μέτοχος, ου, ό, partaker, partner. ²¹ κατανοέω, observe, understand. ²² ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession.

Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ 3
Μωϋσῆν ἡξίωται,¹ καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
κατασκευάσας² αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται² ὑπό τινος: 4
ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας² θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν 5
ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,³ εἰς μαρτύριον⁴ τῶν
λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ: οὗ 6
οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα⁵ τῆς
ἐλπίδος μέχρι⁶ τέλους βεβαίαν⁷ κατάσχωμεν.⁸ Διό, καθὼς λέγει 7
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8
μὴ σκληρύνητε⁹ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,¹⁰
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ¹¹ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὗ¹² ἐπείρασάν 9
με οἱ πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν¹³ με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου
τεσσαράκοντα¹⁴ ἔτη. Διὸ προσώχθισα¹⁵ τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, καὶ 10
εἶπον, Ἄει¹⁶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς
ὁδοὺς μου: ὡς ὥμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν 11
κατάπαυσίν¹⁷ μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν 12
καρδία πονηρὰ ἀπιστίας¹⁸ ἐν τῷ ἀποστήναι¹⁹ ἀπὸ θεοῦ ζώντος: 13
ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἅχρι οὗ τὸ
σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ⁹ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτη²⁰ τῆς

¹ ἡξιόω, consider worthy. ² κατασκευάζω, prepare, build. ³ θεράπων, οντος, ὁ, attendant, servant. ⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁵ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁶ μέχρι, until, as far as (gen). ⁷ βέβαιος, firm, secure. ⁸ κατέχω, hold back, hold fast. ⁹ σκληρύνω, harden. ¹⁰ παραπικρασμός, οὔ, ὁ, rebellion, provocation. ¹¹ πειρασμός, οὔ, ὁ, temptation, trial. ¹² οὗ, where, when. ¹³ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁴ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁵ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹⁶ αἰί, always, ever. ¹⁷ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹⁸ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ²⁰ ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness.

ἀμαρτίας· μέτοχοι¹ γὰρ γεγόναμεν τοῦ χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν 14
 ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως² μέχρι³ τέλους βεβαίαν⁴ κατάσχωμεν·⁵ ἐν 15
 τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
 σκληρύνητε⁶ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.⁷ Τινὲς 16
 γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν,⁸ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ
 Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν⁹ τεσσαράκοντα 17
 ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα¹¹ ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18
 Τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν¹² αὐτοῦ,
 εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;¹³ Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 19
 εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.¹⁴

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης¹⁵ ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς 4
 τὴν κατάπαυσιν¹² αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι.¹⁶ Καὶ 2
 γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ¹⁷ κἀκεῖνοι;¹⁸ ἀλλ' οὐκ
 ὠφέλησεν¹⁹ ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς²⁰ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους²¹
 τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν¹² 3
 οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ
 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹² μου· καίτοι²² τῶν ἔργων ἀπὸ
 καταβολῆς²³ κόσμου γεννηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ που²⁴ περὶ τῆς 4

¹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ² ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ³ μέχρι, until, as far as (gen). ⁴ βέβαιος, firm, secure. ⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ⁶ σκληρύνω, harden. ⁷ παραπικρασμός, οὐ, ὁ, rebellion, provocation. ⁸ παραπικραίνω, embitter, provoke. ⁹ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ¹⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹¹ κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ¹² κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ¹³ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁴ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ¹⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁶ ὑστερέω, lack, need. ¹⁷ καθάπερ, even as, just as. ¹⁸ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹⁹ ὠφελέω, profit, help. ²⁰ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ²¹ συγκεράννυμι, blend, unite. ²² καίτοι, yet, although. ²³ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ²⁴ που, somewhere, about.

ἐβδόμη¹ οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν² ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ¹
 ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ 5
 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν³ μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται⁴ 6
 τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον⁵ εὐαγγελισθέντες οὐκ
 εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν,⁶ πάλιν τινὰ ὀρίζει⁷ ἡμέραν, Σήμερον, ἐν 7
 Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον⁸ χρόνον, καθὼς εἴρηται, Σήμερον
 ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε⁹ τὰς καρδίας
 ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν,² οὐκ ἂν περὶ ἄλλης 8
 ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται⁴ σαββατισμὸς¹⁰ τῷ 9
 λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν³ αὐτοῦ καὶ 10
 αὐτὸς κατέπαυσεν² ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων
 ὁ θεός. Σπουδάζωμεν¹¹ οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, 11
 ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι¹² πέσῃ τῆς ἀπειθείας.⁶ Ζῶν 12
 γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,¹³ καὶ τομώτερος¹⁴ ὑπὲρ πᾶσαν
 μάχαιραν δίστομον,¹⁵ καὶ διϊκνούμενος¹⁶ ἄχρι μερισμοῦ¹⁷ ψυχῆς
 τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν¹⁸ τε καὶ μυελῶν,¹⁹ καὶ κριτικὸς²⁰
 ἐνθυμήσεων²¹ καὶ ἐννοιῶν²² καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις²³ 13
 ἀφανής²⁴ ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνά²⁵ καὶ τετραχλίσμένα²⁶

¹ ἑβδομος, seventh. ² καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ³ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ⁴ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁵ πρότερον, formerly, before. ⁶ ἀπειθεια, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ⁷ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ⁸ τοσοῦτος, so great, so much. ⁹ σκληρύνω, harden. ¹⁰ σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ¹¹ σπουδάζω, hasten, be eager. ¹² ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹³ ἐνεργής, effective, active. ¹⁴ τομώτερος, sharper, keener. ¹⁵ δίστομος, two-edged. ¹⁶ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ¹⁷ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ¹⁸ ἁρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ¹⁹ μυελός, οὐ, ὁ, marrow. ²⁰ κριτικός, able to judge, critical. ²¹ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ²² ἐννοία, ας, ἡ, thought, intention. ²³ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁴ ἀφανής, invisible, hidden. ²⁵ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²⁶ τετραχλίζω, am laid bare, laid open.

τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν 14

τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.¹ Οὐ γὰρ ἔχομεν 15

ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν² ταῖς ἀσθενείαις³ ἡμῶν,

πεπειραμένον⁴ δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,⁵ χωρὶς ἁμαρτίας. 16

Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα

λάβωμεν ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον⁶ βοήθειαν.⁷

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων 5

καθίσταται⁸ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά⁹ τε καὶ θυσίας

ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: μετριοπαθεῖν¹⁰ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν¹¹ καὶ 2

πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται¹² ἀσθένειαν:³ καὶ διὰ 3

ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ,

προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν 4

τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ¹³ καὶ Ἀαρών. 5

Οὕτως καὶ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα,

ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον

γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα 6

κατὰ τὴν τάξιν¹⁴ Μελχισεδέκ.¹⁵ Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς 7

¹ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ² συμπαθεῖν, sympathize with, have compassion on. ³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁴ περιράω, try, attempt. ⁵ ὁμοιότης, ἡτος, ἡ, likeness, similarity. ⁶ εὐκαιρος, timely, suitable. ⁷ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ⁸ καθίστημι, set, constitute. ⁹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁰ μετριοπαθεῖν, moderate one's feelings, deal gently. ¹¹ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹² περικείμεαι, be around, surround. ¹³ καθάπερ, even as, just as. ¹⁴ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁵ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek.

αὐτοῦ, δεήσεις¹ τε καὶ ἱκετηρίας² πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν
αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς³ ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν⁴
προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς⁵ ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,⁶ καίπερ⁷ ὧν 8
υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,⁸ καὶ τελειωθείς⁹ 9
ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν¹⁰ αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος¹¹ σωτηρίας
αἰωνίου: προσαγορευθεὶς¹² ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν 10
τάξιν¹³ Μελχισεδέκ.¹⁴

Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός¹⁵ λέγειν, ἐπεὶ 11
νωθοὶ¹⁶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς.¹⁷ Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι 12
διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν
ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα¹⁸ τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων¹⁹ τοῦ θεοῦ: καὶ
γέγονατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος,²⁰ καὶ οὐ στερεᾶς²¹ τροφῆς.²² 13
Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων²³ γάλακτος²⁰ ἄπειρος²⁴ λόγου δικαιοσύνης:
νήπιος²⁵ γὰρ ἐστίν. Τελείων²⁶ δέ ἐστιν ἡ στερεὰ²¹ τροφή,²² τῶν διὰ 14
τὴν ἔξιν²⁷ τὰ αἰσθητήρια²⁸ γεγυμνασμένα²⁹ ἐχόντων πρὸς
διάκρισιν³⁰ καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

¹ δεήσεις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ² ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty. ³ κραυγή, ἡς, ἡ, outcry, crying. ⁴ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁵ εἰσακούω, listen, hear. ⁶ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ⁷ καίπερ, although. ⁸ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ⁹ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁰ ὑπακούω, obey, listen. ¹¹ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹² προσαγορεύω, call by name, designate. ¹³ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁴ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁵ δυσερμηνευτός, hard to explain. ¹⁶ νωθρός, lazy, sluggish. ¹⁷ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹⁸ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ¹⁹ λόγιον, οὔ, τό, saying, oracle. ²⁰ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ²¹ στερεός, hard, firm. ²² τροφή, ἡς, ἡ, food, nourishment. ²³ μετέχω, partake of, share in. ²⁴ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to. ²⁵ νήπιος, infant, child. ²⁶ τέλειος, complete, perfect. ²⁷ ἔξις, εως, ἡ, maturity, condition. ²⁸ αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. ²⁹ γυμνάζω, train, undergo discipline. ³⁰ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα¹ **6**
 φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον² καταβαλλόμενοι³ μετανοίας⁴ ἀπὸ
 νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν⁵ διδαχῆς, **2**
 ἐπιθέσεώς⁶ τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος
 αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἕνπερ ἐπιτρέπη⁷ ὁ θεός. **3**
 Ἀδύνατον⁸ γὰρ τοὺς ἅπαξ⁹ φωτισθέντας,¹⁰ γευσαμένους¹¹ τε τῆς
 δωρεᾶς¹² τῆς ἐπουρανίου,¹³ καὶ μετόχους¹⁴ γενηθέντας πνεύματος
 ἁγίου, καὶ καλὸν γευσαμένους¹¹ θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε **5**
 μέλλοντος αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,¹⁵ πάλιν ἀνακαινίζειν¹⁶ εἰς **6**
 μετάνοιαν,⁴ ἀνασταυροῦντας¹⁷ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ
 παραδειγματίζοντας.¹⁸ Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλακίς¹⁹ **7**
 ἐρχόμενον ὑετόν,²⁰ καὶ τίκτουσα²¹ βοτάνην²² εὐθετον²³ ἐκείνοις δι'
 οὓς καὶ γεωργεῖται,²⁴ μεταλαμβάνει²⁵ εὐλογίας²⁶ ἀπὸ τοῦ θεοῦ: **8**
 ἐκφέρουσα²⁷ δὲ ἀκάνθας²⁸ καὶ τριβόλους,²⁹ ἀδόκιμος³⁰ καὶ
 κατάρας³¹ ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.³²

¹ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ² θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ³ καταβάλλω, strike down, found. ⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁵ βαπτισμός, ου, ὁ, washing, cleansing. ⁶ ἐπιθεσις, εως, ἡ, laying on, assault. ⁷ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁸ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁹ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁰ φωτίζω, give light, enlighten. ¹¹ γεύομαι, taste, experience. ¹² δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ¹³ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁴ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁵ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ¹⁶ ἀνακαινίζω, renew, restore. ¹⁷ ἀνασταυρόω, crucify again. ¹⁸ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ¹⁹ πολλακίς, often, many times. ²⁰ ὑετός, ου, ὁ, rain. ²¹ τίκτω, give birth to, bear. ²² βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ²³ εὐθετος, useful, fit. ²⁴ γεωργέω, farm, cultivate. ²⁵ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²⁶ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ²⁷ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ²⁸ ἀκάνθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ²⁹ τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ³⁰ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ³¹ κατάρα, ας, ἡ, curse, cursing. ³² καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up.

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα¹ καὶ ἐχόμενα 9
 σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν: οὐ γὰρ ἄδικος² ὁ θεὸς 10
 ἐπιλαθέσθαι³ τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου⁴ τῆς ἀγάπης ἧς
 ἐνεδείξασθε⁵ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἀγίοις καὶ
 διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν⁶ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11
 ἐνδείκνυσθαι⁵ σπουδὴν⁷ πρὸς τὴν πληροφορίαν⁸ τῆς ἐλπίδος ἄχρι
 τέλους: ἵνα μὴ νωθροὶ⁹ γένησθε, μιμηταὶ¹⁰ δὲ τῶν διὰ πίστεως 12
 καὶ μακροθυμίας¹¹ κληρονομούντων¹² τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος¹³ ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν 13
 μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, Ἦ¹⁴ μὴν¹⁵ εὐλογῶν 14
 εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων¹⁶ πληθυνῶ¹⁶ σε. Καὶ οὕτως 15
 μακροθυμήσας¹⁷ ἐπέτυχεν¹⁸ τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ 16
 κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας¹⁹
 πέρας²⁰ εἰς βεβαίωσιν²¹ ὁ ὅρκος.²² Ἐν ᾧ περισσότερον²³ 17
 βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει²⁴ τοῖς κληρονόμοις²⁵ τῆς ἐπαγγελίας
 τὸ ἀμετάθετον²⁶ τῆς βουλῆς²⁷ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν²⁸ ὅρκῳ,²² ἵνα 18
 διὰ δύο πραγμάτων²⁹ ἀμεταθέτων,²⁶ ἐν οἷς ἀδύνατον³⁰ ψεύσασθαι

¹ κρείσσων, stronger, more excellent. ² ἄδικος, unjust, unrighteous. ³ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ⁴ κόπος, οὐ, ὁ, labor, trouble. ⁵ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁶ ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁷ σπουδή, ἧς, ἡ, haste, diligence. ⁸ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ⁹ νωθρός, lazy, sluggish. ¹⁰ μιμητής, οὐ, ὁ, imitator. ¹¹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹² κληρονομέω, inherit, obtain. ¹³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁴ ἦ, truly, surely. ¹⁵ μὴν, ὁ, month, certainly. ¹⁶ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁷ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹⁸ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ¹⁹ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²⁰ πέρας, ατος, τό, limit, end. ²¹ βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ²² ὅρκος, οὐ, ὁ, oath. ²³ περισσός, excessive, abundant. ²⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁵ κληρονόμος, οὐ, ὁ, heir, inheritor. ²⁶ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ²⁷ βουλή, ἧς, ἡ, counsel, purpose. ²⁸ μεσιτεύω, guarantee, mediate. ²⁹ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ³⁰ ἀδύνατος, impossible, unable. ³¹ ψεύδομαι, lie.

θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες¹ κρατῆσαι
 τῆς προκειμένης² ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν³ ἔχομεν τῆς ψυχῆς 19
 ἀσφαλῆ⁴ τε καὶ βεβαίαν,⁵ καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον⁶ τοῦ
 καταπετάσματος·⁷ ὅπου πρόδρομος⁸ ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, 20
 κατὰ τὴν τάξιν⁹ Μελχισεδέκ¹⁰ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,¹⁰ βασιλεὺς Σαλήμ,¹¹ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ 7
 ὑψίστου,¹² ὁ συναντήσας¹³ Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς
 τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, ὃ καὶ δεκάτην¹⁵ ἀπὸ 2
 πάντων ἐμέρισεν¹⁶ Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος¹⁷
 βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα¹⁸ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,¹¹ ὃ ἐστὶν
 βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ,¹⁹ ἀμήτωρ,²⁰ ἀγενεαλόγητος,²¹ μήτε 3
 ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος²² δὲ τῷ υἱῷ
 τοῦ θεοῦ – μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.²³

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος²⁴ οὗτος, ὃ καὶ δεκάτην¹⁵ Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ 4
 τῶν ἀκροθινίων²⁵ ὁ πατριάρχης.²⁶ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ²⁷ 5
 τὴν ἱερατείαν²⁸ λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν²⁹ τὸν

¹ καταφεύγω, flee, take refuge. ² πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ³ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ⁴ ἀσφαλής, certain, definite. ⁵ βέβαιος, firm, secure. ⁶ ἐσώτερος, within, inside (gen). ⁷ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ⁸ πρόδρομος, ου, ό, going before, forerunner. ⁹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁰ Μελχισεδέκ, ό, Melchizedek. ¹¹ Σαλήμ, ἡ, Salem. ¹² ὑψιστος, highest, most high. ¹³ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁴ κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ¹⁵ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ¹⁶ μερίζω, divide, part. ¹⁷ ἐρμηνεύω, interpret, translate. ¹⁸ ἔπειτα, then, after this. ¹⁹ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ²⁰ ἀμήτωρ, without a mother. ²¹ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ²² ἀφομοιώω, make like, assimilate. ²³ διηνεκής, continuous, perpetual. ²⁴ πηλίκος, how large, how great. ²⁵ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ²⁶ πατριάρχης, ου, ό, patriarch. ²⁷ Λευί, ό, Levi. ²⁸ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ²⁹ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe.

λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ¹
 ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος² Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ⁶
 ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν⁴ τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς
 ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας,⁵ τὸ ἔλαττον⁶ ⁷
 ὑπὸ τοῦ κρείττονος⁷ εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας⁸ ⁸
 ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος
 ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος⁹ εἰπεῖν, διὰ Ἀβραάμ καὶ Λευὶ¹⁰ ὁ δεκάτας⁸ ⁹
 λαμβάνων δεδεκάτῳται·⁴ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ² τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε ¹⁰
 συνήνητησεν¹¹ αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.¹²

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹³ διὰ τῆς Λευϊτικῆς¹⁴ ἱερωσύνης¹⁵ ἦν – ὁ λαὸς ¹¹
 γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο¹⁶ – τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν¹⁷
 Μελχισεδέκ¹² ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν¹⁷
 Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένης¹⁸ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,¹⁵ ἐξ ¹²
 ἀνάγκης¹⁹ καὶ νόμου μετὰθεσις²⁰ γίνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ¹³
 ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν,²¹ ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν²²
 τῷ θυσιαστηρίῳ.²³ Πρόδηλον²⁴ γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα²⁵ ἀνατέταλκεν²⁶ ¹⁴
 ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης¹⁵ Μωϋσῆς

¹ καίπερ, although. ² ὀσφύς, ὄος, ἦ, waist, hip. ³ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ⁴ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ⁵ ἀντιλογία, ας, ἦ, dispute, contradiction. ⁶ ἐλάσσων, lesser, less. ⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ⁸ δεκάτη, ης, ἦ, tenth part, tithe. ⁹ ἔπος, ους, τό, word, so to speak. ¹⁰ Λευῖ, ὁ, Levi. ¹¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹² Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹³ τελείωσις, εως, ἦ, perfection, fulfillment. ¹⁴ Λευϊτικός, Levitical. ¹⁵ ἱερωσύνη, ης, ἦ, priesthood, priestly office. ¹⁶ νομοθετέω, ordain, enact. ¹⁷ τάξις, εως, ἦ, arranging, order. ¹⁸ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁹ ἀνάγκη, ης, ἦ, necessity, distress. ²⁰ μετὰθεσις, εως, ἦ, change, removal. ²¹ μετέχω, partake of, share in. ²² προσέχω, take head of, attend to. ²³ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²⁴ πρόδηλος, clear, evident. ²⁵ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ²⁶ ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise.

ἐλάλησεν. Καὶ περισσότερον¹ ἔτι κατάδηλόν² ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν 15
 ὁμοιότητα³ Μελχισεδέκ⁴ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ὃς οὐ κατὰ 16
 νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς⁵ γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς
 ἀκαταλύτου·⁶ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν 17
 τάξιν⁷ Μελχισεδέκ. Ἀθέτησις⁸ μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς⁹ 18
 ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·¹⁰ οὐδὲν γὰρ 19
 ἐτελείωσεν¹¹ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ¹² δὲ κρείττονος¹³ ἐλπίδος, δι' ἧς
 ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας¹⁴ – οἱ μὲν 20
 γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας¹⁴ εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ 21
 ὀρκωμοσίας,¹⁴ διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν κύριος καὶ
 οὐ μεταμεληθήσεται,¹⁵ Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν⁷
 Μελχισεδέκ⁴ – κατὰ τοσοῦτον¹⁶ κρείττονος¹³ διαθήκης γέγονεν 22
 ἔγγυος¹⁷ Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς, διὰ 23
 τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·¹⁸ ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς 24
 τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον¹⁹ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.²⁰ Ὅθεν²¹ καὶ 25
 σώζειν εἰς τὸ παντελές²² δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ
 τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν²³ ὑπὲρ αὐτῶν.

¹ περισσός, excessive, abundant. ² κατάδηλος, very clear, quite plain. ³ ὁμοιότης, ἡτος, ἡ, likeness, similarity. ⁴ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁶ ἀκατάλυτος, indissoluble. ⁷ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁸ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ⁹ προάγω, lead forth, go before. ¹⁰ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹¹ τελειόω, fill, fulfill. ¹² ἐπεισαγωγὴ, ἡς, ἡ, bringing in besides, bringing in. ¹³ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁴ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁵ μεταμέλομαι, regret, repent. ¹⁶ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁷ ἔγγυος, ου, ὁ, under good security, surety. ¹⁸ παραμένω, remain beside, continue. ¹⁹ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ²⁰ ἱερωσύνη, ἡς, ἡ, priesthood, priestly office. ²¹ ὅθεν, from where, from which. ²² παντελής, completely, forever. ²³ ἐντυγχάνω, entreat, intercede.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν¹ ἀρχιερεύς, ὁσιος,² ἄκακος,³ ἀμίαντος,⁴ 26
 κεχωρισμένος⁵ ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος⁶ τῶν
 οὐρανῶν γενόμενος: ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,⁷ ὥσπερ οἱ 27
 ἀρχιερεῖς, πρότερον⁸ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν,⁹
 ἔπειτα¹⁰ τῶν τοῦ λαοῦ: τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹¹ ἑαυτὸν
 ἀνενέγκας.⁹ Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν¹² ἀρχιερεῖς, 28
 ἔχοντας ἀσθένειαν:¹³ ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας¹⁴ τῆς μετὰ τὸν
 νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.¹⁵

Κεφάλαιον¹⁶ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς 8
 ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλowsύνης¹⁷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 τῶν ἁγίων λειτουργός,¹⁸ καὶ τῆς σκηνῆς¹⁹ τῆς ἀληθινῆς, ἣν 2
 ἔπηξεν²⁰ ὁ κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ 3
 προσφέρειν δῶρά²¹ τε καὶ θυσίας καθίσταται:¹² ὅθεν²² ἀναγκαῖον²³
 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν 4
 ἦν ἱερεὺς, ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον
 τὰ δῶρα,²¹ οἵτινες ὑποδείγματι²⁴ καὶ σκιᾷ²⁵ λατρεύουσιν²⁶ τῶν 5
 ἐπουρανίων,²⁷ καθὼς κεχηρημάτισται²⁸ Μωϋσῆς μέλλων

¹ πρέπω, be clearly seen, be fitting. ² ὁσιος, righteous, pious. ³ ἄκακος, guileless, innocent. ⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁵ χωρίζω, separate, depart. ⁶ ὑψηλός, high, lofty. ⁷ ἀνάγκη, ἡ, necessity, distress. ⁸ πρότερον, formerly, before. ⁹ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁰ ἔπειτα, then, after this. ¹¹ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹² καθίστημι, set, constitute. ¹³ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁴ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ¹⁵ τελειώω, fill, fulfill. ¹⁶ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ¹⁷ μεγαλowsύνη, ἡς, ἡ, greatness, majesty. ¹⁸ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹⁹ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁰ πῆγνυμι, make firm, put together. ²¹ δῶρον, ου, τό, gift, present. ²² ὅθεν, from where, from which. ²³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ²⁴ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²⁵ σκιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ²⁶ λατρεύω, serve, worship. ²⁷ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁸ χηρηματίζω, instruct, reveal.

ἐπιτελεῖν¹ τὴν σκηνήν,² Ὅρα, γάρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ
τὸν τύπον³ τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ⁴ δὲ διαφορωτέρας⁵ 6
τέτυχεν⁶ λειτουργίας,⁷ ὅσω καὶ κρείττονός⁸ ἐστὶν διαθήκης
μεσίτης,⁹ ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν⁸ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.¹⁰ Εἰ 7
γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,¹¹ οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο
τόπος. Μεμφόμενος¹² γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, 8
λέγει κύριος, καὶ συντελέσω¹³ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν
οἶκον Ἰούδα¹⁴ διαθήκην καινὴν: οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν 9
ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου¹⁵ μου τῆς
χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν¹⁶ αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου: ὅτι αὐτοὶ οὐκ
ἐνέμειναν¹⁷ ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα¹⁸ αὐτῶν, λέγει
κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι¹⁹ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ 10
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
διάνοιαν²⁰ αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω²¹ αὐτούς: καὶ
ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ 11
διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην²² αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι τὸν κύριον: ὅτι πάντες εἰδήσουσιν
με, ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως²³ ἔσομαι 12

¹ ἐπιτελέω, complete, perform. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁴ νυνί, now, already. ⁵ διάφορος, various, different. ⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ⁷ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ⁸ κρείττων, stronger, more excellent. ⁹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁰ νομοθετέω, ordain, enact. ¹¹ ἄμεμπτος, blameless. ¹² μέμφομαι, find fault with, blame. ¹³ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁴ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ¹⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁶ ἐξάγω, lead out. ¹⁷ ἐμμένω, persevere, remain (in). ¹⁸ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ¹⁹ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁰ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ²¹ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ²² πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²³ ἴλεως, gracious, merciful.

ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν¹
αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ² ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκεν³ 13
τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον³ καὶ γηράσκον,⁴ ἐγγὺς
ἀφανισμοῦ.⁵

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιώματα⁶ λατρείας,⁷ τό τε ἅγιον 9
κοσμικόν.⁸ Σκηνή⁹ γὰρ κατεσκευάσθη¹⁰ ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἢ τε 2
λυχνία¹¹ καὶ ἡ τράπεζα¹² καὶ ἡ πρόθεσις¹³ τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται
ἅγια. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα¹⁴ σκηνή⁹ ἡ λεγομένη 3
ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν¹⁵ ἔχουσα θυμιατήριον,¹⁶ καὶ τὴν κιβωτὸν¹⁷ 4
τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην¹⁸ πάντοθεν¹⁹ χρυσίῳ,²⁰ ἐν ᾗ
στάμνος²¹ χρυσῆ¹⁵ ἔχουσα τὸ μάννα,²² καὶ ἡ ῥάβδος²³ Ἀαρὼν ἡ
βλαστήσασα,²⁴ καὶ αἱ πλάκες²⁵ τῆς διαθήκης: ὑπεράνω²⁶ δὲ αὐτῆς 5
Χερουβὶμ²⁷ δόξης κατασκιάζοντα²⁸ τὸ ἱλαστήριον:²⁹ περὶ ὧν οὐκ
ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως 6
κατεσκευασμένων,¹⁰ εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν⁹ διὰ παντὸς
εἰσίσαιν³⁰ οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας⁷ ἐπιτελοῦντες:³¹ εἰς δὲ τὴν 7
δευτέραν ἅπαξ³² τοῦ ἐνιαυτοῦ³³ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς

¹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ² μνησκομαι, remember, recall. ³ παλαιῶ, make or become old, obsolete. ⁴ γηράσκω, grow old, become old. ⁵ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ⁶ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ⁷ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ⁸ κοσμικός, earthly, worldly. ⁹ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁰ κατασκευάζω, prepare, build. ¹¹ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ¹² τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹³ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹⁴ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁵ χρυσοῦς, golden. ¹⁶ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ¹⁷ κιβωτός, οὐ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁸ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁹ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ²⁰ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²¹ στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ²² μάννα, τό, manna. ²³ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ²⁴ βλαστάνω, sprout, produce. ²⁵ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ²⁶ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ²⁷ χερουβίμ, τό, cherubim. ²⁸ κατασκιάζω, overshadow. ²⁹ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ³⁰ εἰσεμι, enter, go in. ³¹ ἐπιτελέω, complete, perform. ³² ἅπαξ, once, once for all. ³³ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year.

αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων:¹ τοῦτο δηλοῦντος² τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω³ 8
 πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς⁴
 ἐχούσης στάσιν:⁵ ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,⁶ 9
 καθ' ὃν δῶρά⁷ τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ
 συνείδησιν τελειῶσαι⁸ τὸν λατρεύοντα,⁹ μόνον ἐπὶ βρώμασιν¹⁰ 10
 καὶ πόμασιν¹¹ καὶ διαφόροις¹² βαπτισμοῖς¹³ καὶ δικαιώμασιν¹⁴
 σαρκός, μέχρι¹⁵ καιροῦ διορθώσεως¹⁶ ἐπικείμενα.¹⁷

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ 11
 τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας¹⁸ σκηνῆς,⁴ οὐ χειροποιήτου,¹⁹ τοῦτ'
 ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,²⁰ οὐδὲ δι' αἵματος τράγων²¹ καὶ 12
 μόσχων,²² διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ²³ εἰς τὰ ἅγια,
 αἰωνίαν λύτρωσιν²⁴ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων²⁵ καὶ 13
 τράγων,²¹ καὶ σποδὸς²⁶ δαμάλεως²⁷ ῥαντίζουσα²⁸ τοὺς
 κεκοινωμένους,²⁹ ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,³⁰ 14
 πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου
 ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον³¹ τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν

¹ ἀγνόημα, τος, τό, sin of ignorance. ² δηλώω, show, make clear. ³ μήπω, not yet. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁶ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ⁷ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁸ τελειόω, fill, fulfill. ⁹ λατρεύω, serve, worship. ¹⁰ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹¹ πόμα, τος, τό, drink. ¹² διάφορος, various, different. ¹³ βαπτισμός, οὐ, ὁ, washing, cleansing. ¹⁴ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹⁵ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁶ διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. ¹⁷ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹⁸ τέλειος, complete, perfect. ¹⁹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁰ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²¹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²² μόσχος, ου, ὁ, calf. ²³ ἐφάπαξ, once for all, once. ²⁴ λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ²⁵ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ²⁶ σποδός, οὐ, ἡ, ashes. ²⁷ δάμαλις, εως, ἡ, heifer, young cow. ²⁸ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ²⁹ κοινόω, make common, defile. ³⁰ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ³¹ ἄμωμος, without blemish, blameless.

ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν¹ θεῷ ζῶντι· Καὶ διὰ 15
 τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης² ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου
 εἰς ἀπολύτρωσιν³ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων,⁴ τὴν
 ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.⁵ 16
 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη⁶ φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.⁷ 17
 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,⁸ ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ
 διαθέμενος.⁷ Ὅθεν⁹ οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.¹⁰ 18
 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως
 παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων¹¹ καὶ τράγων,¹² μετὰ
 ὕδατος καὶ ἐρίου¹³ κοκκίνου¹⁴ καὶ ὑσσώπου,¹⁵ αὐτό τε τὸ βιβλίον
 καὶ πάντα τὸν λαὸν ἑρράντισεν,¹⁶ λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς 20
 διαθήκης ἧς ἐνετείλατο¹⁷ πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν¹⁸ δὲ 21
 καὶ πάντα τὰ σκεύη¹⁹ τῆς λειτουργίας²⁰ τῷ αἵματι ὁμοίως
 ἑρράντισεν.¹⁶ Καὶ σχεδὸν²¹ ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν 22
 νόμον, καὶ χωρὶς αἵματεκχυσίας²² οὐ γίνεται ἄφεσις.²³

Ἀνάγκη⁶ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα²⁴ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις 23
 καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια²⁵ κρείττοσιν²⁶ θυσίαις παρὰ

¹ λατρεύω, serve, worship. ² μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ³ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ⁴ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ⁵ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ⁶ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁷ διατίθεμαι, appoint, make. ⁸ βέβαιος, firm, secure. ⁹ ὅθεν, from where, from which. ¹⁰ ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ¹¹ μόσχος, ου, ὁ, calf. ¹² τράγος, ου, ὁ, male goat. ¹³ ἔριον, ου, τό, wool. ¹⁴ κόκκινος, scarlet, crimson. ¹⁵ ὑσσώπος, ου, ὁ, hyssop. ¹⁶ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁸ σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁹ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²⁰ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ²¹ σχεδόν, almost, nearly. ²² αἵματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ²³ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁴ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²⁵ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁶ κρείττων, stronger, more excellent.

ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα¹ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός, 24
 ἀντίτυπα² τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν
 ἐμφανισθῆναι³ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν: οὐδ' ἵνα 25
 πολλάκις⁴ προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ
 ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν⁵ ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ:⁶ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν 26
 πολλάκις⁴ παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς⁷ κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ⁸ ἐπὶ
 συντελείᾳ⁹ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν¹⁰ ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας
 αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται¹¹ τοῖς ἀνθρώποις 27
 ἅπαξ⁸ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις: οὕτως καὶ ὁ χριστός, 28
 ἅπαξ⁸ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν¹² ἁμαρτίας, ἐκ
 δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθῆσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις,¹³
 εἰς σωτηρίαν.

Σκιὰν¹⁴ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν 10
 εἰκόνα¹⁵ τῶν πραγμάτων,¹⁶ κατ' ἐνιαυτὸν⁵ ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἅς
 προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές,¹⁷ οὐδέποτε¹⁸ δύνανται τοὺς
 προσερχομένους τελειῶσαι.¹⁹ Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο²⁰ 2
 προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν
 τοὺς λατρεύοντας,²¹ ἅπαξ⁸ κεκαθαρμένους;²² Ἀλλ' ἐν αὐταῖς 3

¹χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ³ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁴πολλάκις, often, many times. ⁵ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁶ἀλλότριος, strange, foreign. ⁷καταβολή, ἥς, ἡ, foundation, depositing. ⁸ἅπαξ, once, once for all. ⁹συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ¹⁰ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹¹ἀπόκειται, be laid up, put away. ¹²ἀναφέρω, bring up, offer. ¹³ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ¹⁴σκιὰ, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁵εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ¹⁶πράγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁷διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁸οὐδέποτε, never. ¹⁹τελειόω, fill, fulfill. ²⁰παύω, cause to cease. ²¹λατρεύω, serve, worship. ²²καθαίρω, make clean, clear.

ἀνάμνησις¹ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·² ἀδύνατον³ γὰρ αἷμα 4
 ταύρων⁴ καὶ τράγων⁵ ἀφαιρεῖν⁶ ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς 5
 τὸν κόσμον λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν⁷ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα
 δὲ κατηρτίσω⁸ μοι· ὀλοκαυτώματα⁹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ 6
 εὐδόκησας·¹⁰ τότε εἶπον, Ἰδοὺ, ἤκω – ἐν κεφαλίδι¹¹ βιβλίου 7
 γέγραπται περὶ ἐμοῦ – τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. 8
 Ἀνώτερον¹² λέγων ὅτι Θυσίαν καὶ προσφορὰν⁷ καὶ
 ὀλοκαυτώματα⁹ καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ
 εὐδόκησας¹⁰ – αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται – τότε 9
 εἶρηκεν, Ἰδοὺ, ἤκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ¹³
 τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι 10
 ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς⁷ τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ
 ἐφάπαξ.¹⁴ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,¹⁵ 11
 καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις¹⁶ προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε¹⁷
 δύνανται περιελεῖν¹⁸ ἁμαρτίας· αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν 12
 προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές,¹⁹ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος²⁰ ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον 13
 τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾷ⁷ τετελείωκεν²² εἰς τὸ 14

¹ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ² ἐνιαυτός, οἱ, ὁ, year. ³ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁴ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ⁵ τράγος, ου, ὁ, male goat. ⁶ ἀφαιρέω, take away, smite off. ⁷ προσφορὰ, ᾧς, ἡ, offering, sacrifice. ⁸ καταρτίζω, mend, fit. ⁹ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ¹⁰ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹¹ κεφαλίς, ἰδος, ἡ, roll of a book, roll. ¹² ἀνώτερον, higher, more honorable place. ¹³ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁴ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹⁵ λειτουργέω, minister, serve. ¹⁶ πολλάκις, often, many times. ¹⁷ οὐδέποτε, never. ¹⁸ περιαιρέω, cast off, take away. ¹⁹ διηνεκής, continuous, perpetual. ²⁰ ἐκδέχομαι, await, expect. ²¹ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ²² τελειόω, fill, fulfill.

διηνεκὲς¹ τοὺς ἀγιαζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ 15
 ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,² Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν 16
 διαθήσομαι³ πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος,
 διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν⁴
 αὐτῶν ἐπιγράψω⁵ αὐτούς· καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν 17
 ἀνομιῶν⁶ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ⁷ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις⁸ τούτων, 18
 οὐκέτι προσφορὰ⁹ περὶ ἁμαρτίας.

Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον¹⁰ τῶν ἁγίων ἐν 19
 τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἦν ἐνεκαίνισεν¹¹ ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον¹² καὶ 20
 ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,¹³ τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ 21
 ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ¹⁴ πίστεως, ἔρραντισμένοι¹⁵ τὰς
 καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι¹⁶ τὸ σῶμα
 ὕδατι καθαρῷ· κατέχωμεν¹⁷ τὴν ὁμολογίαν¹⁸ τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ,¹⁹ 23
 πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλόμενος·²⁰ καὶ κατανοῶμεν²¹ ἀλλήλους εἰς 24
 παροξυσμὸν²² ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες²³ 25
 τὴν ἐπισυναγωγὴν²⁴ ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος²⁵ τισίν, ἀλλὰ

¹ διηνεκῆς, continuous, perpetual. ² προλέγω, say beforehand, forewarn. ³ διατίθεμαι, appoint, make. ⁴ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁵ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁶ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁷ μνησθῆναι, remember, recall. ⁸ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁹ προσφορὰ, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ¹⁰ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ¹¹ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ¹² πρόσφατος, new, recent. ¹³ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁴ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ¹⁵ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁶ λούω, bathe. ¹⁷ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁸ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁹ ἀκλινής, without wavering, unbent. ²⁰ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²¹ κατανοέω, observe, understand. ²² παροξυσμός, οὔ, ὁ, stimulation, provocation. ²³ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ²⁴ ἐπισυναγωγή, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ²⁵ ἔθος, ους, τό, custom.

παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ¹ μᾶλλον, ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσιν
τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως² γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν 26

τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται⁴ θυσία, φοβερά 27

δέ τις ἐκδοχῇ⁶ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος⁷ ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς

ὑπεναντίους.⁸ Ἀθετήσας⁹ τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν¹⁰ 28

ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει: πόσῳ, δοκεῖτε, 29

χείρονος¹¹ ἀξιωθήσεται¹² τιμωρίας¹³ ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ

καταπατήσας,¹⁴ καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν¹⁵ ἡγησάμενος ἐν

ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;¹⁶ Οἶδαμεν γὰρ 30

τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,¹⁷ ἐγὼ ἀνταποδώσω,¹⁸ λέγει κύριος:

καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερόν⁵ τὸ ἐμπεσεῖν¹⁹ 31

εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος.

Ἀναμιμνήσκεσθε²⁰ δὲ τὰς πρότερον²¹ ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες²² 32

πολλὴν ἀθλησιν²³ ὑπεμείνατε²⁴ παθημάτων: τοῦτο μὲν, 33

ὄνειδισμοῖς²⁶ τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι: τοῦτο δέ, κοινωνοὶ

¹ τοσούτος, so great, so much. ² ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ³ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ⁴ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁵ φοβερός, fearful, terrible. ⁶ ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ⁷ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ⁹ ἀθετέω, reject, annul. ¹⁰ οἰκτιρμός, οὔ, ὁ, compassion, pity. ¹¹ χείρων, worse. ¹² ἀξιόω, consider worthy. ¹³ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ¹⁴ καταπατέω, trample under foot. ¹⁵ κοινός, common, unclean. ¹⁶ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ¹⁷ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁸ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ¹⁹ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ²⁰ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ²¹ πρότερον, formerly, before. ²² φωτίζω, give light, enlighten. ²³ ἀθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ²⁴ ὑπομένω, tarry, endure. ²⁵ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ²⁶ ὄνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ²⁷ θεατριζώ, put to shame, expose publicly. ²⁸ κοινωνός, οὔ, ὁ, partner, sharer.

τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων¹ γεννηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς δεσμοῖς² 34
μου συνεπαθήσατε,³ καὶ τὴν ἀρπαγὴν⁴ τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν
μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,⁵ γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα⁶
ὑπαρξιν⁷ ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε⁸ οὖν τὴν 35
παρρησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει μισθαποδοσίαν⁹ μεγάλην. Ὑπομονῆς 36
γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε
τὴν ἐπαγγελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, 37
καὶ οὐ χρονιεῖ.¹¹ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται: καὶ ἐὰν 38
ὑποστείλῃται,¹² οὐκ εὐδοκεῖ¹³ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ 39
ἐσμὲν ὑποστολῆς¹⁴ εἰς ἀπώλειαν,¹⁵ ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν
ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις,¹⁷ πραγμάτων¹⁸ ἔλεγχος¹⁹ 11
οὐ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. 2
Πίστει νοοῦμεν²⁰ κατηρτίσθαι²¹ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ
μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει πλείονα 4
θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάϊν²² προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς
ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις²³ αὐτοῦ

¹ ἀναστρέφω, return, live. ² δεσμός, οὐ, ὁ, chain, bond. ³ συμπαθεῖν, sympathize with, have compassion on. ⁴ ἀρπαγή, ἥς, ἡ, plunder, robbery. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁶ κρείττων, stronger, more excellent. ⁷ ὑπαρξίς, εὖς, ἡ, existence, subsistence. ⁸ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ⁹ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ¹⁰ κομίζω, receive, bring. ¹¹ χρονίζω, spend or take time, delay. ¹² ὑποστελλω, draw back, withdraw. ¹³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁴ ὑποστολή, ἥς, ἡ, hesitancy, timidity. ¹⁵ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹⁶ περιποίησις, εὖς, ἡ, preservation, acquisition. ¹⁷ ὑπόστασις, εὖς, ἡ, substance, confidence. ¹⁸ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁹ ἔλεγχος, ου, ὁ, proof, conviction. ²⁰ νοέω, understand, consider. ²¹ καταρτίζω, mend, fit. ²² Κάϊν, ὁ, Cain. ²³ δῶρον, ου, τό, gift, present.

τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνῶχ ⁵
 μετετέθη¹ τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ εὐρίσκετο, διότι²
 μετέθηκεν¹ αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως³ αὐτοῦ
 μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι⁴ τῷ θεῷ· χωρὶς δὲ πίστεως ⁶
 ἀδύνατον⁵ εὐαρεστήσαι·⁴ πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον
 τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς ἐκζητούσιν⁶ αὐτὸν μισθαποδότης⁷
 γίνεται. Πίστει χρηματισθεῖς⁸ Νῶε⁹ περὶ τῶν μηδέπω¹⁰ ⁷
 βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς¹¹ κατεσκεύασεν¹² κιβωτὸν¹³ εἰς
 σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν¹⁴ τὸν κόσμον, καὶ
 τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.¹⁵ Πίστει ⁸
 καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν¹⁶ ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν
 ἡμέλλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,¹⁷ καὶ ἐξῆλθεν μὴ
 ἐπιστάμενος¹⁸ ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρώκησεν¹⁹ εἰς γῆν τῆς ⁹
 ἐπαγγελίας, ὡς ἂλλοτρίαν,²⁰ ἐν σκηναῖς²¹ κατοικήσας μετὰ
 Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν συγκληρονόμων²² τῆς ἐπαγγελίας τῆς
 αὐτῆς· ἐξεδέχετο²³ γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους²⁴ ἔχουσιν πόλιν, ἧς ¹⁰
 τεχνίτης²⁵ καὶ δημιουργὸς²⁶ ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα²⁷ ¹¹
 δύναμιν εἰς καταβολὴν²⁸ σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν

¹ μετατίθημι, transfer, change. ² διότι, because, on this account. ³ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ⁴ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁶ ἐκζητέω, seek out, inquire. ⁷ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ⁹ Νῶε, ὁ, Noah. ¹⁰ μηδέπω, not yet. ¹¹ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ¹² κατασκευάζω, prepare, build. ¹³ κιβωτός, οὗ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁴ κατακρίνω, condemn. ¹⁵ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁶ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁷ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ¹⁸ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ²⁰ ἂλλοτριος, strange, foreign. ²¹ σκηνή, ἧς, ἡ, tent, tabernacle. ²² συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ²³ ἐκδέχομαι, await, expect. ²⁴ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²⁵ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ²⁶ δημιουργός, οὗ, ὁ, builder, maker. ²⁷ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ²⁸ καταβολή, ἧς, ἡ, foundation, depositing.

ἡλικίας¹ ἔτεκεν,² ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.³ Διὸ 12
καὶ ἂφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,⁴ καθὼς τὰ
ἄστρα⁵ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος⁶ ἢ παρὰ τὸ χεῖλος
τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.⁸

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, 13
ἀλλὰ πόρρωθεν⁹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ
ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι¹⁰ καὶ παρεπίδημοί¹¹ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 14
Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν¹² ὅτι πατρίδα¹³
ἐπιζητοῦσιν.¹⁴ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον¹⁵ ἂφ' ἧς ἐξῆλθον, 15
εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.¹⁶ Νῦν δὲ κρείττονος¹⁷ ὀρέγονται,¹⁸ 16
τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου:¹⁹ διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται²⁰ αὐτοὺς ὁ θεός,
θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν: ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν 17
μονογενῆ²¹ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,²² πρὸς δὲ 18
ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα: λογισάμενος 19
ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός: ὅθεν²³ αὐτὸν καὶ ἐν
παραβολῇ ἐκομίσατο.²⁴ Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν 20

¹ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ² τίκτω, give birth to, bear. ³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁴ νεκρώω, put to death, render weak. ⁵ ἄστρον, ου, τό, star. ⁶ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ⁷ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ⁸ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable. ⁹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ¹⁰ ξένος, strange, stranger. ¹¹ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ¹² ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹³ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ¹⁴ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁶ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁸ ὀρέγω, stretch forth, long for. ¹⁹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁰ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ²¹ μονογενής, only begotten, only. ²² ἀναδέχομαι, undertake, receive. ²³ ὅθεν, from where, from which. ²⁴ κομίζω, receive, bring.

Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων 21
 ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ
 ἄκρον¹ τῆς ῥάβδου² αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν³ περὶ τῆς 22
 ἐξόδου⁴ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,⁵ καὶ περὶ τῶν ὀστέων⁶
 αὐτοῦ ἐνετείλατο.⁷ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη⁸ τρίμηνον⁹ 23
 ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι¹⁰ εἶδον ἀστεῖον¹¹ τὸ παιδίον· καὶ
 οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹² τοῦ βασιλέως. Πίστει Μωϋσῆς 24
 μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,¹³ 25
 μᾶλλον ἐλόμενος¹⁴ συγκακουχέισθαι¹⁵ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ
 πρόσκαιρον¹⁶ ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν·¹⁷ μείζονα πλοῦτον¹⁸ 26
 ἡγησάμενος τῶν Αἰγύπτου¹⁹ θησαυρῶν²⁰ τὸν ὀνειδισμὸν²¹ τοῦ
 χριστοῦ· ἀπέβλεπεν²² γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.²³ Πίστει 27
 κατέλιπεν²⁴ Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν²⁵ τοῦ βασιλέως·
 τὸν γὰρ ἀόρατον²⁶ ὡς ὁρῶν ἐκατέρησεν.²⁷ Πίστει πεποίηκεν τὸ 28
 Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν²⁸ τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων²⁹
 τὰ πρωτότοκα³⁰ θίγῃ³¹ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν³² τὴν Ἑρυθρὰν³³ 29
 θάλασσαν ὡς διὰ ξηραῖς·³⁴ ἧς πείραν³⁵ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι³⁶

¹ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ² ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ³ τελευτάω, die, end. ⁴ ἐξόδος, ου, ἡ, departure, exodus. ⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁶ ὀστέον, τό, bone. ⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁸ κρύπτω, conceal, hide. ⁹ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁰ διότι, because, on this account. ¹¹ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹² διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹³ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ¹⁴ αἰρέω, choose, prefer. ¹⁵ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ¹⁶ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹⁷ ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ¹⁸ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁹ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁰ θησαυρός, οὔ, ὁ, storehouse, treasure. ²¹ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ²² ἀποβλέπω, look, pay attention. ²³ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ²⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ²⁵ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ²⁶ ἀόρατος, invisible, unseen. ²⁷ καρτερέω, be steadfast, endure. ²⁸ πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ²⁹ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ³⁰ πρωτότοκος, first-born. ³¹ θιγγάνω, touch, handle. ³² διαβαίνω, go through, cross. ³³ ἐρυθρός, red. ³⁴ ξηρός, dry, withered. ³⁵ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ³⁶ Αἰγύπτιος, Egyptian.

κατεπόθησαν.¹ Πίστει τὰ τείχη² Ἰεριχώ ἔπεσεν, κυκλωθέντα³ ἐπὶ 30
 ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη⁴ οὐ συναπάλετο⁵ τοῖς 31
 ἀπειθήσασιν,⁶ δεξαμένη τοὺς κατασκόπους⁷ μετ' εἰρήνης. Καὶ τί 32
 ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει⁸ γάρ με διηγούμενον⁹ ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,¹⁰
 Βαράκ¹¹ τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθά,¹² Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ
 τῶν προφητῶν: οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο¹³ βασιλείας, 33
 εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον¹⁴ ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν¹⁵
 στόματα λεόντων,¹⁶ ἔσβεσαν¹⁷ δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα 34
 μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν¹⁸ ἀπὸ ἀσθενείας,¹⁹ ἐγενήθησαν
 ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ,²⁰ παρεμβολὰς²¹ ἔκλιναν²² ἄλλοτρίων.²³ 35
 Ἐλάβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν: ἄλλοι δὲ
 ἐτυμπανίσθησαν,²⁴ οὐ προσδεξάμενοι²⁵ τὴν ἀπολύτρωσιν,²⁶ ἵνα
 κρείττονος²⁷ ἀναστάσεως τύχωσιν: ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν²⁹ καὶ 36
 μαστίγων³⁰ πείραν³¹ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν³² καὶ φυλακῆς: 37
 ἐλιθάσθησαν,³³ ἐπρίσθησαν,³⁴ ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ³⁵ μαχαίρας
 ἀπέθανον: περιήλθον³⁶ ἐν μῆλωταῖς,³⁷ ἐν αἰγείοις³⁸ δέρμασιν,³⁹
 ὑστερούμενοι,⁴⁰ θλιβόμενοι,⁴¹ κακουχούμενοι⁴² – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος 38

¹ καταπίνω, drink down, swallow. ² τείχος, οὐς, τό, wall. ³ κυκλώω, encircle, surround. ⁴ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ⁵ συναπάλλωμι, destroy with, perish along with. ⁶ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ⁷ κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ⁸ ἐπιλείπω, fail, fall short. ⁹ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁰ Γεδεών, ὁ, Gideon. ¹¹ Βαράκ, ὁ, Barak. ¹² Ἰεφθά, ὁ, Jephthah. ¹³ καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ¹⁴ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ¹⁵ φράσσω, stop, shut. ¹⁶ λέων, οντος, ὁ, lion. ¹⁷ σβέννυμι, quench, extinguish. ¹⁸ ἐνεδυναμώω, strengthen, empower. ¹⁹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ²⁰ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ²¹ παρεμβολή, ης, ἡ, camp, army. ²² κλίνω, cause to bend, bow. ²³ ἄλλοτριος, strange, foreign. ²⁴ τυμπανίζω, torment, torture. ²⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ²⁶ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ²⁷ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁸ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁹ ἐμπαιγμός, ου, ὁ, scorn, mocking. ³⁰ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ³¹ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ³² δεσμός, ου, ὁ, chain, bond. ³³ λιθάζω, throw stones, stone. ³⁴ πρίζω, saw (in two), saw. ³⁵ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ³⁶ περιέρχομαι, go about, go around. ³⁷ μῆλωτή, ης, ἡ, sheepskin. ³⁸ αἴγεις, of a goat. ³⁹ δέρμα, τος, τό, skin, hide. ⁴⁰ ὑστερέω, lack, need. ⁴¹ θλίβω, press, oppress. ⁴² κακουχέω, treat evilly.

ὁ κόσμος – ἐν ἐρημίαις¹ πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις²
καὶ ταῖς ὁπαῖς³ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ 39
τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο⁴ τὴν ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ 40
ἡμῶν κρεῖττον⁵ τι προβλεψαμένου,⁶ ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν
τελειωθῶσιν.⁷

Τοιγαροῦν⁸ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον⁹ ἔχοντες περικείμενον¹⁰ ἡμῖν νέφος 12
μαρτύρων, ὄγκον¹² ἀποθέμενοι¹³ πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον¹⁴
ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν¹⁵ τὸν προκείμενον¹⁶ ἡμῖν
ἄγωνα,¹⁷ ἀφορώντες¹⁸ εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγόν¹⁹ καὶ 2
τελειωτὴν²⁰ Ἰησοῦν, ὃς, ἀντὶ²¹ τῆς προκειμένης¹⁶ αὐτῷ χαρᾶς,
ὑπέμεινεν²² σταυρόν, αἰσχύνης²³ καταφρονήσας,²⁴ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ
θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. Ἀναλογίσασθε²⁵ γὰρ τὸν τοιαύτην 3
ὑπομεμενηκότα²² ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν,²⁶
ἵνα μὴ κάμητε²⁷ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.²⁸ Οὕτω μέχρι²⁹ 4
αἵματος ἀντικατέστητε³⁰ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι:³¹ 5
καὶ ἐκλέλησθε³² τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,

¹ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ² σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ³ ὁπή, ἡς, ἡ, opening, hole. ⁴ κομίζω, receive, bring. ⁵ κρείττων, stronger, more excellent. ⁶ προβλέπομαι, foresee, provide. ⁷ τελειόω, fill, fulfill. ⁸ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ⁹ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁰ περικείμεναι, be around, surround. ¹¹ νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ¹² ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. ¹³ ἀποτίθηναι, put off, lay aside. ¹⁴ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ¹⁵ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁶ πρόκειται, be set before, be exhibited. ¹⁷ ἄγων, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ¹⁸ ἀφοράω, fix one's eyes, see. ¹⁹ ἀρχηγός, οὔ, ὁ, founder, leader. ²⁰ τελειωτής, οὔ, ὁ, perfecter, completer. ²¹ ἀντί, instead of, in place of. ²² ὑπομένω, tarry, endure. ²³ αἰσχύνη, ἡς, ἡ, shame. ²⁴ καταφρονέω, think little of, despise. ²⁵ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ²⁶ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²⁷ κάμνω, be weary, ill. ²⁸ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ²⁹ μέχρι, until, as far as (gen). ³⁰ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ³¹ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ³² ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ³³ διαλέγομαι, dispute, reason.

Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει¹ παιδείας² κυρίου, μηδὲ ἐκλύου³ ὑπ' αὐτοῦ
 ἐλεγχόμενος·⁴ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει·⁵ μαστιγοῖ⁶ δὲ πάντα 6
 υἱὸν ὃν παραδέχεται.⁷ Εἰς παιδείαν² ὑπομένετε,⁸ ὡς υἱοῖς ὑμῖν 7
 προσφέρεται ὁ θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει⁵ πατήρ; Εἰ 8
 δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας,² ἥς μέτοχοι⁹ γεγόνασιν πάντες, ἄρα νόθοι
 ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. Εἴτα¹¹ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας 9
 εἶχομεν παιδευτάς,¹² καὶ ἐνετρεπόμεθα·¹³ οὐ πολλῶ μᾶλλον
 ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν 10
 γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον·⁵ ὁ δὲ
 ἐπὶ τὸ συμφέρον,¹⁴ εἰς τὸ μεταλαβεῖν¹⁵ τῆς ἀγιότητος¹⁶ αὐτοῦ. 11
 Πᾶσα δὲ παιδεία² πρὸς μὲν τὸ παρὸν¹⁷ οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ
 λύπης·¹⁸ ὕστερον¹⁹ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν²⁰ τοῖς δι' αὐτῆς
 γεγυμνασμένοις²¹ ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας²² 12
 χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα²³ γόνατα²⁴ ἀνορθώσατε·²⁵ καὶ 13
 τροχιάς²⁶ ὀρθὰς²⁷ ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν²⁸
 ἐκτραπῇ,²⁹ ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

¹ ὀλιγώρῳ, regard lightly, despise. ² παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ³ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ⁴ ἐλέγχω, convict, reprove.

⁵ παιδεύω, teach, educate. ⁶ μαστιγῶ, whip, lash. ⁷ παραδέχομαι, receive, accept. ⁸ ὑπομένω, tarry, endure. ⁹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁰ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ¹¹ εἴτα, then, thereafter. ¹² παιδευτής, ου, ὁ, instructor, one who disciplines. ¹³ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁴ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁵ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁶ ἀγιότης, ητος, ἡ, holiness. ¹⁷ παρίμι, be present, have arrived. ¹⁸ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁹ ὕστερον, lastly, afterward. ²⁰ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ²¹ γυμνάζω, train, undergo discipline. ²² παρίμι, neglect, weaken. ²³ παραλύω, relax, enfeeble. ²⁴ γόνυ, ατος, τό, knee. ²⁵ ἀνορθώω, restore, strengthen. ²⁶ τροχιά, ᾶς, ἡ, wheel-track, path. ²⁷ ὀρθός, straight, upright. ²⁸ χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁹ ἐκτρέπω, turn aside, wander.

Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,¹ οὗ χωρὶς οὐδεὶς 14
 ὀψεται τὸν κύριον: ἐπισκοποῦντες² μή τις ὑστερῶν³ ἀπὸ τῆς 15
 χάριτος τοῦ θεοῦ: μή τις ρίζα⁴ πικρίας⁵ ἄνω⁶ φύουσα⁷ ἐνοχλῇ,⁸ καὶ
 διὰ ταύτης μιανθῶσιν⁹ πολλοί: μή τις πόρνος,¹⁰ ἢ βέβηλος,¹¹ ὥς 16
 Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ¹² βρώσεως¹³ μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια¹⁴ αὐτοῦ. 17
 Ὅστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,¹⁵ θέλων κληρονομῆσαι¹⁶ τὴν
 εὐλογίαν,¹⁷ ἀπεδοκιμάσθη: μετανοίας¹⁹ γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν,
 καίπερ²⁰ μετὰ δακρύων²¹ ἐκζητήσας²² αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ²³ ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ²⁴ πυρί, 18
 καὶ γνόφῳ,²⁵ καὶ σκότῳ, καὶ θυέλλῃ,²⁶ καὶ σάλπιγγος²⁷ ἤχῳ,²⁸ καὶ 19
 φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο²⁹ μὴ
 προστεθῆναι³⁰ αὐτοῖς λόγον: οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,³¹ 20
 ὡς³² θηρίον θίγῃ³³ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται:³⁴ καί, οὕτως 21
 φοβερὸν³⁵ ἦν τὸ φανταζόμενον, ³⁶Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός³⁷ εἰμι
 καὶ ἔντρομος.³⁸ Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ 22
 ζώντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ,³⁹ καὶ μυριάσιν⁴⁰ ἀγγέλων, 23

¹ ἁγιασμός, οὗ, ὁ, consecration, holiness. ² ἐπισκοπέω, look upon, oversee. ³ ὑστερέω, lack, need. ⁴ ρίζα, ἡς, ἡ, root, that which grows from the root. ⁵ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ⁶ ἄνω, up, above. ⁷ φύω, grow up, spring up. ⁸ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ⁹ μαιίνω, stain, defile. ¹⁰ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ¹¹ βέβηλος, worldly, profane. ¹² ἀντί, instead of, in place of. ¹³ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ¹⁴ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ¹⁵ μετέπειτα, afterwards. ¹⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁷ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹⁸ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²⁰ καίπερ, although. ²¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²² ἐκζητέω, seek out, inquire. ²³ ψηλαφάω, touch, handle. ²⁴ καίω, burn, ignite. ²⁵ γνόφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ²⁶ θυέλλα, ἡς, ἡ, storm, whirlwind. ²⁷ σάλπιγξ, ἡ, trumpet. ²⁸ ἤχος, ους, ὁ, noise, sound. ²⁹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ³⁰ προστίθημι, add, add to. ³¹ διαστελλομαι, set apart, fig. to distinguish. ³² ὡς, and if, even if. ³³ θιγάνω, touch, handle. ³⁴ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ³⁵ φοβερός, fearful, terrible. ³⁶ φαντάζω, cause to appear. ³⁷ ἐκφοβός, terrified, greatly terrified. ³⁸ ἐντρομος, terrified, trembling. ³⁹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ⁴⁰ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad.

πανηγύρει¹ καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων² ἐν οὐρανοῖς
 ἀπογεγραμμένων,³ καὶ κριτῇ⁴ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν
 δικαίων τετελειωμένων,⁵ καὶ διαθήκης νέας⁶ μεσίτη⁷ Ἰησοῦ, καὶ 24
 αἵματι ῥαντισμοῦ⁸ κρεῖττον⁹ λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. Βλέπετε 25
 μὴ παραιτήσησθε¹⁰ τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον,
 τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι¹⁰ χρηματίζοντα,¹¹ πολλῷ μᾶλλον
 ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:¹² οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν 26
 ἐσάλευσεν¹³ τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,¹⁴ λέγων, Ὑπαξ¹⁵ ἐγὼ
 σείω¹⁶ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ὑπαξ, 27
 δηλοῖ¹⁷ τῶν σαλευομένων¹³ τὴν μετάθεσιν,¹⁸ ὡς πεποιημένων,
 ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.¹³ Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον¹⁹ 28
 παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν²⁰ εὐαρέστως
 τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς²² καὶ εὐλαβείας:²³ καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ 29
 καταναλίσκον.²⁴

Ἡ φιλαδελφία²⁵ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας²⁶ μὴ ἐπιλανθάνεσθε:²⁷ διὰ 13
 ταύτης γὰρ ἔλαθόν²⁸ τινες ξενίσαντες²⁹ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε³⁰ 3
 τῶν δεσμιῶν,³¹ ὡς συνδεδεμένοι:³² τῶν κακουχομένων,³³ ὡς καὶ

¹ πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. ² πρωτότοκος, first-born. ³ ἀπογράφω, register, enroll. ⁴ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁵ τελειόω, fill, fulfill. ⁶ νέος, new, young. ⁷ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ⁸ ῥαντισμός, οὔ, ὁ, sprinkling, purification. ⁹ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁰ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹¹ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹² ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹³ σαλεύω, shake, excite. ¹⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁵ ὑπαξ, once, once for all. ¹⁶ σείω, shake. ¹⁷ δηλώω, show, make clear. ¹⁸ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ¹⁹ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ²⁰ λατρεύω, serve, worship. ²¹ εὐαρέστως, acceptably. ²² αἰδώς, οὐς, ἡ, modesty, shame. ²³ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ²⁴ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ²⁵ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ²⁶ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ²⁷ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²⁸ λανθάνω, escape notice, am hidden. ²⁹ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ³⁰ μιμνήσκομαι, remember, recall. ³¹ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ³² συνδέω, bind together. ³³ κακουχέω, treat evilly.

αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος¹ ὁ γάμος² ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη³ 4
 ἀμίαντος·⁴ πόρνους⁵ δὲ καὶ μοιχοὺς⁶ κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος⁷ 5
 ὁ τρόπος,⁸ ἀρκούμενοι⁹ τοῖς παροῦσιν·¹⁰ αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ
 μή σε ἀνῶ,¹¹ οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλείπω.¹² Ὡστε θαρροῦντας¹³ 6
 ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,¹⁴ καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί
 ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε¹⁵ τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν 7
 λόγον τοῦ θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες¹⁶ τὴν ἔκβασιν¹⁷ τῆς
 ἀναστροφῆς,¹⁸ μιμεῖσθε¹⁹ τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθὲς²⁰ καὶ 8
 σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ποικίλαις²¹ καὶ 9
 ξέναις²² μὴ παραφέρεσθε·²³ καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι²⁴ τὴν
 καρδίαν, οὐ βρώμασιν,²⁵ ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν²⁶ οἱ
 περιπατήσαντες. Ἐχομεν θυσιαστήριον,²⁷ ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ 10
 ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ²⁸ λατρεύοντες.²⁹ Ὡν γὰρ 11
 εἰσφέρεται³⁰ ζῶων³¹ τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ
 ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται³² ἔξω τῆς

¹ τίμιος, precious, honorable. ² γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ³ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ⁴ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ⁵ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ⁶ μοιχός, οὔ, ὁ, adulterer. ⁷ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ⁸ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ⁹ ἀρκέω, assist, suffice. ¹⁰ πάρεμι, be present, have arrived. ¹¹ ἀνίημι, give up, loosen. ¹² ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹³ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹⁴ βοηθός, οὔ, ὁ, helping, helper. ¹⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁶ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ¹⁷ ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ¹⁸ ἀναστροφή, ἡς, ἡ, conduct, behavior. ¹⁹ μιμέομαι, imitate, emulate. ²⁰ χθὲς, yesterday. ²¹ ποικίλος, varied, manifold. ²² ξένος, strange, stranger. ²³ παραφέρω, carry away, remove. ²⁴ βεβαιόω, confirm, secure. ²⁵ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁶ ὠφελέω, profit, help. ²⁷ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ²⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁹ λατρεύω, serve, worship. ³⁰ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ³¹ ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ³² κατακαίω, burn up, consume entirely.

παρεμβολῆς.¹ Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος 12
 τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης² ἔπαθεν. Τοίνυν³ ἐξερχώμεθα πρὸς 13
 αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,¹ τὸν ὀνειδισμὸν⁴ αὐτοῦ φέροντες. 14
 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσιν
 ἐπιζητοῦμεν.⁵ Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν⁶ θυσίαν αἰνέσεως⁷ διὰ 15
 παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων⁸ ὁμολογούντων τῷ
 ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποιΐας⁹ καὶ κοινωνίας¹⁰ μὴ 16
 ἐπιλανθάνεσθε:¹¹ τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται¹² ὁ θεός. 17
 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε:¹³ αὐτοὶ γὰρ
 ἀγρυπνοῦσιν¹⁴ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες:
 ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες:¹⁵ ἀλυσιτελὲς
 γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθήμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν 18
 ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.¹⁷ 19
 Περισσότερως¹⁸ δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον¹⁹
 ἀποκατασταθῶ²⁰ ὑμῖν.

¹ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ² πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ³ τοίνυν, accordingly, therefore. ⁴ ὀνειδισμός, οὖ, ὁ, reproach, reviling. ⁵ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁶ ἀναφέρω, bring up, offer. ⁷ αἰνεσις, εως, ἡ, praise. ⁸ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ⁹ εὐποιΐα, ας, ἡ, doing of good. ¹⁰ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹² εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹³ ὑπέικω, yield, give way. ¹⁴ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ¹⁵ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹⁶ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. ¹⁷ ἀναστρέφω, return, live. ¹⁸ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹⁹ τάχιον, more swiftly. ²⁰ ἀποκαθίστημι, restore, give back.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν¹ ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα² τῶν 20

προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον

ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσαι³ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ 21

ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον⁴ ἐνώπιον

αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἀμήν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε⁵ τοῦ λόγου τῆς 22

παρακλήσεως: καὶ γὰρ διὰ βραχέων⁶ ἐπέστειλα⁷ ὑμῖν. Γινώσκετε 23

τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον⁸ ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον⁹

ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς 24

ἀγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.¹⁰

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

25

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² ποιμήν, ἐνος, ὁ, shepherd. ³ καταρτίζω, mend, fit. ⁴ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ⁵ ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁶ βραχύς, short, little. ⁷ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ⁸ Τιμόθεος, σου, ὁ, Timothy. ⁹ τάχιον, more swiftly. ¹⁰ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.